

Tisková zpráva Lucemburk 3. června 2021

Je třeba, aby EU zvýšila své úsilí v boji proti dezinformacím

Dezinformace jsou v celé EU vážným a stupňujícím se problémem. V roce 2018 vydala Unie akční plán proti dezinformacím. Tento plán byl v době, kdy byl vypracován, relevantní, není ale úplný. Jeho provádění je obecně na dobré cestě, ovšem stále zaostává za rychlostí, s jakou se vynořují nové hrozby. K tomuto závěru dospěl Evropský účetní dvůr (EÚD) ve zvláštní zprávě, kterou dnes zveřejnil. Auditoři zjistili, že na úrovni EU je zapotřebí větší koordinace a že členské státy by se měly do tohoto procesu ještě více zapojit (například do systému včasného varování). Je rovněž nutné zlepšit monitorování a vyvozování odpovědnosti u internetových platforem a začlenit problematiku dezinformací do ucelené strategie EU pro mediální gramotnost, která v současné době chybí.

„Jakýkoli pokus zlovolně a úmyslně podryvat veřejné mínění a zmanipulovat je představuje vážnou hrozbu pro samotnou EU. Boj proti dezinformacím ale zároveň představuje velkou výzvu: EU při něm nesmí porušovat základní hodnoty jako například svobodu přesvědčení a projevu,“ uvedl člen Evropského účetního dvora odpovědný za zprávu Baudilio Tomé Muguruza. *„Akční plán EU proti dezinformacím byl při svém vytváření relevantní, ale zůstává neúplný. Doporučujeme, aby EU na dezinformace reagovala intenzivněji a také aby se v této oblasti zlepšila koordinace.“*

Akční plán EU proti dezinformacím vedl k pozitivnímu vývoji, ale nenaplnil všechna očekávání, která s ním byla spojena, uvádějí auditoři. Plán sice obsahoval relevantní opatření – týkající se například vyvracení dezinformací a snižování viditelnosti dezinformačního obsahu –, ale od roku 2018 nebyl ani aktualizován, ani revidován, ačkoli se taktika, aktéři i technologie u dezinformací neustále vyvíjejí. V prosinci 2020 Komise zveřejnila evropský akční plán pro demokracii, jehož součástí jsou i opatření proti dezinformacím, aniž by ale vyjasnila, jaký vztah tento plán má k akčnímu plánu EU proti dezinformacím z roku 2018. Auditoři upozorňují, že sledování podobných cílů v různých iniciativách ztěžuje koordinaci a zvyšuje riziko neefektivnosti.

Akční plán EU proti dezinformacím také neobsahoval komplexní mechanismy, které by zajistily, aby byly reakce Unie dobře koordinované, účinné a také přiměřené typu a rozsahu hrozby. Jedním ze strategických opatření akčního plánu EU bylo zřízení systému včasného varování, aby se mohly koordinovat reakce a společná opatření mezi jednotlivými členskými státy, orgány EU a dalšími

Účelem této tiskové zprávy je informovat o hlavních zjištěních zvláštní zprávy Evropského účetního dvora. Plné znění této zprávy je k dispozici na internetové stránce eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

organizacemi jako NATO a G7. Auditoři zjistili, že tento systém usnadnil sdílení informací, ale že nezajistil koordinaci společného přičítání odpovědnosti a reakcí, jak bylo původně plánováno. Členské státy nevyužívají plného potenciálu tohoto systému.

Auditoři se rovněž zaměřili na oddělení strategické komunikace Evropské služby pro vnější činnost (ESVČ) a jeho tři pracovní skupiny – StratCom East, Western Balkans a South. Zjistili, že tyto pracovní skupiny zlepšily schopnost EU předvídat dezinformační činnosti a reagovat na ně v zemích evropského sousedství. Auditoři se však domnívají, že by se ve světle nových hrozeb měl přezkoumat mandát a také zdroje těchto pracovních skupin. Databáze EUvsDisinfo, která je hlavním výstupem pracovní skupiny East, pomohla při zvyšování povědomí o dezinformacích pocházejících z Ruska. Auditoři však formulují určité otázky o její nezávislosti a konečném účelu, neboť může být považována za platformu, která prezentuje oficiální stanovisko EU.

Akční plán EU byl také v rámci společného boje proti dezinformacím zacílen na soukromý sektor a občanskou společnost. Pro spolupráci s internetovými platformami Evropská komise zavedla kodex zásad založený na dobrovolných opatřeních. V prvních fázích pandemie COVID-19 vedl tento kodex zásad například platformy k tomu, aby více upřednostňovaly informace z oficiálních zdrojů. Jednalo se o průkopnický přístup. Auditoři však zjistili, že kodex zásad neuspěl v tom, aby u internetových platform zajistil vyvozování odpovědnosti za jejich činnost a aby je vedl k tomu, aby v aktivním vystupování proti dezinformacím hrály větší roli. Dle auditorů se také nepodařilo dosáhnout cíle zvýšit informovanost a odolnost společnosti. Upozorňují v tomto ohledu na chybnou strategii pro oblast mediální gramotnosti, jejíž součástí je boj proti dezinformacím, a na roztříštění politik a opatření zvyšujících schopnost přístupu k médiím a komunikaci, jejich pochopení a interakce s nimi na straně občanů. Auditoři se též zmiňují o riziku, že nově zřízené Evropské středisko pro sledování digitálních médií by nemuselo splnit své cíle.

Základní informace

Odpovědnost za boj proti dezinformacím nesou primárně členské státy. Pro oblast dezinformací neexistuje žádný právní rámec EU kromě článku 11 Listiny základních práv, který se týká svobody projevu a informací, a také řady politických iniciativ.

Zvláštní zpráva č. 9/2021: „*Dezinformace s dopadem na EU: tento problém se řeší, ale vyřešen není*“ je k dispozici na internetové stránce EÚD (eca.europa.eu) ve 23 jazycích EU.

Kontakt pro tisk

Tiskové oddělení EÚD: press@eca.europa.eu

Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: (+352) 691 553 547

Vincent Bourgeais: vincent.bourgeais@eca.europa.eu – M: (+352) 691 553 502